

บทที่ 3

หลักการรายงานข่าว

ในการรายงานข่าวโทรทัศน์นั้น จะเห็นได้ว่าแต่ละสถานีต่างก็มีรูปแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะของตัวเอง อย่างไรก็ตามในความแตกต่างเหล่านั้นพบว่ามีบางสิ่งๆที่เหมือนกัน นั่นก็คือความเหมือนในหลักการพื้นฐานของการรายงานข่าวซึ่งทุกสถานีต่างก็ยึดถือในหลักการเดียวกัน ทั้งหลักพื้นฐานในการคัดเลือกประเด็นข่าว และหลักทั่วไปในการเขียนข่าว ซึ่งในการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของการนำเสนอข่าวไอทีวี ก็จำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการรายงานข่าวเป็นการเบื้องต้นก่อน เพื่อที่จะสามารถบ่งชี้ได้ว่าอะไรคือข้อแตกต่างในการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ความหมายของข่าวและการรายงานข่าว

ข่าว (News) คือ สิ่งที่มาจากทุกทิศทุกทางในสังคม ถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน กำลังอยู่ในความสนใจ เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่มีความคิดเห็นเข้ามาเกี่ยวข้อง

ข่าว (News) คือ ข้อเท็จจริงที่มนุษย์สนใจที่ถูกนำมาเสนอบนเวทีของสื่อมวลชน เป็นการรายงานเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดมาก่อนซึ่งจะนำไปสู่การรายงานอย่างทันท่วงที หรืออาจจะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นนานมาแล้วแต่เพิ่งจะได้รับการเปิดเผยก็ได้

ข่าว (News) คือ เรื่องราวอะไรอย่างหนึ่งซึ่งประชาชนต้องพูดถึง เป็นเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นใหม่ๆสดๆ มีความถูกต้อง เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของเหตุการณ์บางอย่างหรือของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเรื่องทุกอย่างสามารถเป็นข่าวได้ แต่เนื่องด้วยความจำกัดด้านพื้นที่และเวลาของสื่อ (Space and Time) ทำให้ผู้สื่อข่าวต้องเลือกข่าวที่มีความสำคัญที่สุดหรือมีประโยชน์ต่อสังคมเป็นอันดับต้นๆมารายงานต่อประชาชน

การรายงานข่าว คือ การรวบรวม ตระเตรียม หรือการเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยทำให้ผู้อ่าน ผู้ชม และผู้ฟัง เข้าใจเรื่องราวทั้งหมดได้อย่างรวดเร็ว รายงานข่าวอะไรก็ตามที่เป็นข่าวในปัจจุบันจะกลายเป็นประวัติศาสตร์ทันที เมื่อเวลาผ่านไปเพียงข้ามคืน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับข่าว

1. ข่าวสำคัญของสังคมหนึ่ง อาจไม่สำคัญสำหรับอีกสังคมหนึ่งสิ่งที่เป็นข่าวของวันนี้ อาจไม่เป็นข่าวของวันพรุ่งนี้ เนื่องจากเหตุการณ์ที่สำคัญกว่าจะมาลบล้างเหตุการณ์เก่า
2. ข่าวใหญ่ของสื่อหนึ่งอาจไม่เป็นข่าวของอีกสื่อหนึ่ง เพราะแต่ละสื่อให้ความสำคัญต่อข่าวแต่ละประเภทแตกต่างกันขึ้นอยู่กับนโยบายของการนำเสนอข่าว

3. สิ่งที่เป็นข่าวของวันนี้เป็นประวัติศาสตร์ของวันพรุ่งนี้ เพราะฉะนั้นต้องรายงานข่าวที่เกิดขึ้นจริงไม่ได้เกิดขึ้นเอง เพราะสิ่งที่เขียนนั้น ถือเป็น “ประวัติศาสตร์”
4. เรื่องที่เข้าข่ายลามาก อนาคต และหมิ่นประมาท ไม่ถือเป็นข่าว

ที่มาของประเด็นข่าว

1. มาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน
2. แผ่นป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่างๆ ที่นำมาซึ่งความสงสัยหรือความไม่ชอบมาพากลซึ่งนำมาสู่ความเป็นข่าว
3. ข่าวสาร ประกาศแจ้งความของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ
4. การสัมภาษณ์ อภิปราย และการแถลงข่าว
5. หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และงานวิจัยต่างๆ
6. จดหมายจากผู้อ่าน โทรศัพท์ของผู้แจ้งข่าว เพื่อนฝูงคนรอบข้าง และอินเทอร์เน็ต
7. ประเด็นข่าวจากการครุ่นคิด ไตร่ตรอง ของผู้สื่อข่าวเอง

การคัดเลือกประเด็นข่าวจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของข่าว (News Elements) ดังนี้

1. ความรวดเร็วฉับไว (Immediacy)

ประเด็นที่มักจะถูกเลือกมาเป็นข่าวต้องเป็นประเด็นที่มีความรวดเร็วฉับไวทันต่อเหตุการณ์ซึ่งอาจเป็นประเด็นที่กำลังอยู่ในกระแสนิยม (Timeliness) เช่น ในช่วงใกล้เลือกตั้ง ข่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของการเลือกตั้งก็จะถูกนำเสนอมากเพื่อให้อยู่ในกระแส นอกจากนี้ก็อาจจะเป็นสิ่งที่ถูกเปิดเผยขึ้นเป็นครั้งแรก (Time of Disclosure) เช่น ข่าวการเปิดเผยบัญชีหุ้นของนายรัฐมนตรี หรือ อาจจะเป็นเรื่องที่สามารถรายงานสดได้ในทันทีที่เหตุการณ์เกิดขึ้น (Time of Occurrence) เช่น การรายงานสดเหตุเพลิงไหม้ในที่เกิดเหตุ เป็นต้น

2. ความใกล้ชิดตัว (Proximity)

ผู้สื่อข่าวจะต้องคัดเลือกประเด็นที่มีความใกล้ชิดตัวผู้ชมมากที่สุดมานำเสนอ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความสนใจติดตามข่าวนั้นๆ ซึ่งความใกล้ชิดที่ว่านี้อาจเป็นได้ทั้งความใกล้ชิดทางกายภาพหรือความใกล้ชิดทางด้านพื้นที่และระยะทาง เช่น ประชาชนในกรุงเทพฯ ก็จะมี ความสนใจในสิ่งที่เกิดในกรุงเทพฯ มากกว่าคนต่างจังหวัดเพราะถือเป็นเรื่องใกล้ตัว นอกจากนี้ความใกล้ชิดยังรวมไปถึงความใกล้ชิดทางจิตใจด้วย เช่น ข่าวคนงานไทยในไนจีเรียถูกจับเป็นตัวประกัน ข่าวนี้แม้จะเกิดไกลในแง่กายภาพแต่ก็เป็นความใกล้ชิดทางจิตใจเพราะเป็นข่าวที่เกิดขึ้นกับคนไทยด้วยกัน ดังนั้นคนไทยที่อยู่ในประเทศไทยจึงให้ความสนใจกับข่าวนี้อย่างยิ่ง

3. ความโดดเด่น (Prominent)

ความโดดเด่นของข่าวเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดความสนใจของคนดูได้มาก ซึ่งความโดดเด่นของข่าวอาจเกิดจากการที่ข่าวนั้นมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือสถานที่ที่มีความโดดเด่น เช่น

ข่าวของนายกรัฐมนตรี หรือข่าวเกี่ยวกับการค้นพบสถานที่ท่องเที่ยวแปลกใหม่ นอกจากนี้ยังอาจหมายรวมถึงความโดดเด่นของเวลาได้ด้วย เช่น ช่วงขึ้นปีใหม่ปี 2000 ถือเป็นเวลาที่โดดเด่นเนื่องจากการเปลี่ยนจากปี 1999 เป็นปี 2000 จะส่งผลกระทบต่อปัญหา Y2K ของระบบคอมพิวเตอร์ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้ช่วงเวลาดังกล่าวมีความโดดเด่นมากกว่าจะเป็นการก้าวเข้าสู่ปีใหม่เหมือนเช่นทุกปี

4. ความแปลกหรือความผิดปกติ (Oddity)

ความแปลกหรือผิดปกติของข่าวอาจเกิดจากการที่ข่าวนั้นเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น เช่น เหตุการณ์สึนามิในประเทศไทย นอกจากนี้ความแปลกหรือความผิดปกตียังเกิดจากการความเหลือเชื่อหรือความมหัศจรรย์ของข่าวได้ด้วย เช่น ข่าวปรากฏการณ์บั้งไฟพญานาค ซึ่งข่าวนี้นอกจากจะเป็นเรื่องที่มหัศจรรย์ที่คนจำนวนมากให้ความสนใจแล้วยังเป็นเรื่องที่ผิดแผกไปจากปกติวิสัยที่ต้องค้นหาความจริงด้วยว่าปรากฏการณ์นี้เกิดจากอะไร

5. ความสนใจของมนุษย์ (Human Interest)

ประเด็นที่จะสร้างความสนใจให้มนุษย์จะต้องเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วมีผลต่อมนุษย์ โดยอาจจะกระทบต่อจิตใจ หรือสามารถสนองตอบต่ออารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ได้ เช่น ข่าวคนชราถูกทิ้ง หรือข่าวเด็กถูกลักขังทางเพศ เป็นต้น

6. ความขัดแย้ง (Conflict)

ความขัดแย้งมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับกรณีพิพาท ความไม่ลงรอย ความบาดหมางกันภายในกลุ่มหรือระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย เช่น ข่าวกรณีพิพาทไทย-กัมพูชาเรื่องเขาพระวิหาร หรืออาจเป็นเรื่องของการประท้วงและการต่อต้าน เช่น ข่าวการชุมนุมต่อต้านการบริหารประเทศของนายกรัฐมนตรี เป็นต้น

7. ผลกระทบ (Consequence)

เรื่องราวที่เป็นผลกระทบมักเป็นเรื่องที่สร้างความเสียหายหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม เป็นวงกว้างหรืออาจเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์อื่นๆตามมา เช่น ข่าวความเปลี่ยนแปลงการเมืองไทย ก็ถือเป็นข่าวที่มีผลกระทบ โดยเฉพาะหากเกิดความรุนแรงก็อาจสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นวงกว้าง แต่ถ้าไม่เกิดความรุนแรงก็ยังมีผลกระทบทำให้เกิดเหตุการณ์อื่นๆตามมาได้เช่นเดียวกัน เช่น ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอาจมีผลต่อความเชื่อมั่นในการลงทุนซึ่งมีผลต่อเศรษฐกิจในระดับมหภาค

8. ความสงสัยหรือเงื่อนงำ (Suspense)

ความสงสัยหรือเงื่อนงำมาจากการนำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปิดบังข้อเท็จจริง เป็นเรื่องที่น่าสงสัย มีเงื่อนงำหรือมีปริศนาที่ต้องสืบค้น สืบสวน สอบสวน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง เช่น ข่าวการเสียชีวิตของนายห้างทอง ธรรมวัฒน์ ก็เป็นการเสียชีวิตที่มีเงื่อนงำซึ่งนำไปสู่การสืบสวนสอบสวนต่อเนื่องนานหลายปีเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง

9. ความเจริญก้าวหน้า (Progress)

ความเจริญก้าวหน้าของข่าวมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความคืบหน้าของเหตุการณ์หรือการบรรลุความสำเร็จบางประการ เช่น ข่าวความคืบหน้าของโครงการก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิ หรือข่าวการประสบความสำเร็จในการโคลนนิ่งแกะดอลลี่เมื่อหลายปีก่อน ซึ่งความก้าวหน้าในที่นี้อาจเป็นได้ทั้งเรื่องความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมไปถึงเรื่องอื่นๆ ได้ด้วย

10. เพศ (Sex)

เรื่องเกี่ยวกับเพศมักสร้างความสนใจให้กับคนจำนวนมากทำให้ข่าวเกี่ยวกับเพศมักจะถูกเลือกมานำเสนอ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องเพศ ความไม่สมดุลเรื่องเพศ รวมไปถึงเรื่องเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ เช่น ข่าวการแต่งงานระหว่างเพศเดียวกัน ข่าวการล่วงละเมิดทางเพศ เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาคัดเลือกข่าว

แม้ว่าการคัดเลือกข่าวจะพิจารณาจากองค์ประกอบของข่าวเป็นหลัก แต่ในการพิจารณาว่าข่าวใดสมควรจะได้นำออกอากาศนั้นก็ต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ประกอบกันไปด้วย คือ

1. สัญชาตญาณของบรรณาธิการและผู้สื่อข่าว บรรณาธิการและผู้สื่อข่าวที่มีประสบการณ์สูงจะทราบว่าอะไรที่สมควรนำเสนอออกไปเป็นข่าว ซึ่งนอกจากจะต้องมีประสบการณ์ในการทำงานมากแล้วก็ต้องเป็นผู้มีข้อมูลความรู้มาก เช่น ความเข้าใจในลักษณะทางประชากรศาสตร์และภูมิหลังของผู้ชม เพื่อให้สามารถเลือกนำเสนอข่าวที่ตรงกับความต้องการของผู้ชมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้
2. ผู้อ่านหรือผู้ชมผู้ฟังจะมีส่วนในการกำหนดทิศทางและเนื้อหาของข่าวเพราะมีสื่อหลายประเภทที่มีแนวโน้มที่จะตอบสนองความต้องการของผู้รับอยู่แล้ว (Public gets what public wants)
3. จำนวนของข่าว บางวันอาจจะมีข่าวเด่นหรือข่าวสำคัญทำให้ต้องใช้พื้นที่ในการนำเสนอข่าวมากขึ้น หรือมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นหลายเหตุการณ์ทำให้ข่าวบางข่าวต้องถูกตัดทิ้งไป หรืออยู่ในตำแหน่งที่มีความสำคัญรองลงมา แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าวันไหนมีข่าวน้อย ข่าวที่ไม่สำคัญหรือไม่น่าสนใจ ก็จะถูกพิจารณานำขึ้นมาเสนอได้
4. ปรัชญาของสื่อ ถ้าเป็นหนังสือพิมพ์ที่เน้นเนื้อหาด้านธุรกิจ การพิจารณาคัดเลือกข่าวก็จะแตกต่างจากหนังสือพิมพ์ที่มุ่งเสนอข่าวสารทั่วไป หรือถ้าเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความดีและความเร็วในการนำเสนอข่าวได้มากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์การคัดเลือกข่าวก็จะต่างออกไป
5. เจ้าของสื่อ การแทรกแซงจากเจ้าของสื่อ หรือนายทุนการเสนอข่าว ซึ่งส่วนใหญ่มักจะกำหนดเป็นแนวนโยบายมากกว่าจะเข้าร่วมพิจารณาคัดเลือกข่าวโดยตรง
6. อิทธิพลของผู้โฆษณา อาจจะมีส่วนในการนำเสนอประเด็นข่าวหรือการใช้พื้นที่ในการเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับผู้โฆษณา
7. การแข่งขันระหว่างสื่อด้วยกัน สื่อแต่ละประเภทมีจุดแข็งจุดอ่อนต่างกันในการนำเสนอข่าว แต่สื่อทุกสื่อก็พยายามที่จะเป็นผู้นำในการเสนอข่าว ซึ่งบางครั้งก็มีผลต่อการเลือกข่าว ประเด็นข่าว หรือการเล่นข่าว

หลักการเขียนข่าว

1. ในการเริ่มต้นเขียนข่าวสิ่งที่จะต้องทำเป็นอันดับแรกก็คือ “การจับประเด็นข่าว” ซึ่งต้องคำนึงถึงหลัก 5 W 1 H คือ

- 1.1 ข่าวนั้นเกี่ยวข้องกับใคร หรือมีใครเข้ามาเกี่ยวข้อง (Who)
- 1.2 เกิดอะไรขึ้นในข่าว (What)
- 1.3 เกิดขึ้นเมื่อไหร่ (When)
- 1.4 เกิดขึ้นที่ไหน (Where)
- 1.5 สาเหตุของเหตุการณ์คืออะไร (Why)
- 1.6 เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นอย่างไร รายละเอียดของข่าวคืออะไร เรื่องราวดำเนินไปอย่างไร (How)

2. ในการเขียนข่าวต้องคงไว้ซึ่ง “คุณภาพของข่าว” (Quality of News) ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ความถูกต้อง (Accuracy)

- ในการเขียนข่าวผู้สื่อข่าวจะต้องจับประเด็นข่าวได้อย่างถูกต้อง
- ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อมูลต่างๆ เช่น ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลในข่าว ตัวเลข สถิติต่างๆ รวมทั้งข้อมูลทุกอย่างที่รายงานในข่าวให้มีความถูกต้องแม่นยำเชื่อถือได้
- จะต้องรายงานเรื่องจริงและมีรายละเอียดของเหตุการณ์ครบถ้วน ยกเว้นในข่าวที่มีความล่อแหลม ชัดต่อศีลธรรมอันดี ก็ไม่จำเป็นต้องใส่รายละเอียดของเหตุการณ์อย่างครบถ้วน

2.2 ความสมดุล (Balance)

- เนื้อหาของข่าวและข้อเท็จจริงต่างๆต้องมีความครบถ้วน
- มีการเสนอข้อมูลทั้ง 2 ด้านอย่างเท่าเทียมกัน เช่น ในกรณีที่มีคู่กรณี 2 ฝ่ายอยู่ในข่าว หรือเป็นข่าวเกี่ยวกับความขัดแย้ง ผู้สื่อข่าวต้องนำเสนอข่าวของทั้ง 2 ฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน ต้องให้โอกาสทั้ง 2 ฝ่ายในการเปิดเผยความจริงอย่างเท่าเทียมกัน
- ไม่เน้นในบางประเด็นมากเกินไปและในขณะเดียวกันก็ต้องไม่ละเลยในประเด็นที่สำคัญ
- มีความเป็นเป็นธรรมแก่ใจไทยและจำเลย หรือ ผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหา

2.3 ความเป็นกลาง (Objectivity)

- ต้องเสนอข่าวที่เป็นความจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- เสนอข่าวโดยปราศจากอคติหรือความคิดเห็นส่วนตัว
- ไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำหรืออิทธิพลของกลุ่มใดๆ
- ต้องเสนอข่าวทุกแง่ทุกมุม รอบด้าน
- ต้องวางตัวเป็นกลาง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
- ไม่กู้เรื่องขึ้นมาเองหรือต่อเติมประเด็นข่าว
- ต้องมีเจตนาที่ดีต่อการนำเสนอข่าว

2.4 ความกระชับ รัดกุม (Conciseness)

- นำเสนอข่าวแบบสั้นๆ กระชับ ให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อหาของข่าวได้อย่างรวดเร็ว ตรงไปตรงมา ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่และเวลาของสื่อต่างๆ มีความจำกัด
- การนำเสนอข่าวต้องไม่มีความสับสน ควรมีความชัดเจนและเข้าใจได้ง่ายมากที่สุด
- ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ใช้ภาษาที่ไม่กำกวมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อสงสัย หรือความเข้าใจที่ผิดพลาด
- ใช้ภาษาในการสื่อข่าวที่มีชีวิตชีวา แต่ไม่ใส่อิทธิพลเกินสมควร

2.5 ความรวดเร็วทันใจ (Immediacy)

- การนำเสนอข่าวจะต้องมีความรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และเป็นปัจจุบัน
- ข่าวที่นำเสนอจะต้องเป็นประเด็นใหม่ล่าสุดและมีความน่าสนใจ
- ผู้สื่อข่าวจะต้องพยายามเสนอข่าวให้รวดเร็วทันใจผู้รับสาร

ความรู้ด้านข่าวโทรทัศน์

รายการข่าวโทรทัศน์จัดอยู่ในประเภท Journalistic Program คือ รายการที่นำเสนอเรื่องจริงที่เกิดขึ้น มีพยานหลักฐานยืนยัน มีวิธีการนำเสนอที่มุ่งให้ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งมีคุณสมบัติทางวารสารศาสตร์ (กาญจนา แก้วเทพ, 2541 หน้า 257)

ข่าวโทรทัศน์นั้น นับวันยังจะมีความสำคัญมากขึ้น เพราะเป็นสื่อที่นำเอาทั้งภาพและเสียงมาสู่ผู้ชม ทำให้เกิดความรู้สึกสมจริงสมจัง เหมือนได้เข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้น และยิ่งเทคโนโลยีการสื่อสารก้าวหน้า การนำเอาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการรายงานข่าว (Electronic News Gathering) ก็ยิ่งทำให้รายงานข่าวมีความรวดเร็วและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของข่าวโทรทัศน์ (News Elements)¹

ในการพิจารณาคัดเลือกข่าว มีองค์ประกอบหลายอย่าง เช่นเดียวกับองค์ประกอบของข่าวหนังสือพิมพ์ แต่โดยทั่วไปข่าวโทรทัศน์มักจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งใน 3I + V คือ Impact Interest Information และ Visual

Impact หมายถึง ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ชม ไม่ว่าจะ เป็นเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือต่อคนเป็นจำนวนมาก เช่น ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ การขึ้นราคาน้ำมันเชื้อเพลิง การทุจริตการเลือกตั้ง สว. ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจจะมีผลกระทบทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ และยิ่งปริมาณของผลกระทบที่เกิดขึ้นมีจำนวนมาก ก็ยิ่งจะทำให้ข่าวนั้นได้รับความสนใจมากขึ้น

¹ นาฏยา ดนนานนท์, “การรายงานข่าว News Reporting”, กรุงเทพมหานคร : นัท รีพับลิค, 2546.

Interest หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วทำให้คนสนใจ กลายเป็นประเด็นพูดคุยสนทนา โดยทั่วไปมักเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้ชมลืมนึกถึงปัญหาตัวเอง หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเองในชีวิตประจำวัน เช่น พระเอกละครโทรทัศน์ประสบอุบัติเหตุแล้วรอดชีวิต นักกีฬาพอลการวิ่งทางไกลเพื่อแค้น ผู้หญิงที่อ้างว่ามีความสัมพันธ์กับนายกรัฐมนตรีบุกทำเนียบ เป็นต้น ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ไม่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไปแต่บางเหตุการณ์ก็มีทั้งความน่าสนใจ และมีผลกระทบในเรื่องเดียวกัน เช่น ผู้หญิงได้รับเลือกเป็นกำนัน เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด หรือเป็นรัฐมนตรี ข่าวนี้อาจจะได้รับความสนใจมากกว่าข่าวของผู้ชายที่ได้รับเลือก เพราะโดยปกติผู้ชายมีโอกาสได้รับเลือกให้ทำงานในตำแหน่งเดียวกับผู้ชาย ก็สะท้อนถึงความเสมอภาคที่ผู้หญิงได้รับในสังคมมากขึ้น

Information รายการข่าวโทรทัศน์ สามารถนำเสนอข้อมูลที่ผู้ชมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่น เพราะสามารถนำเอาภาพของเหตุการณ์จริงมานำเสนอได้ เช่น วิธีการเลือกซื้ออาหารสำเร็จในซูเปอร์มาร์เก็ต ซึ่งมีการตรวจพบว่าไม่สะอาด มีสารปนเปื้อน วิธีการประหยัดน้ำมันในภาวะที่น้ำมันขาดแคลน วิธีการป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ระบาดในฤดูฝน เป็นต้น

Visual หมายถึง ภาพ ภาพข่าวโทรทัศน์ที่ดีสามารถทำให้ผู้ชมเห็นและเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาอันสั้น เพราะภาพที่ดีเพียงภาพเดียว สามารถสื่อความหมายแก่ผู้ชมได้ดีกว่าคำพูดที่ยืดเยื้อ

การเขียนข่าวโทรทัศน์

โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีคุณสมบัติพิเศษ คือ ความรวดเร็วในการนำเสนอเนื้อหาทั้งภาพและเสียง แต่ผู้ชมสามารถชมได้ครั้งเดียวแล้วผ่านไป ถ้าไม่เข้าใจก็จะไม่สามารถกลับมาดูได้อีก ต่างจากข่าวหนังสือพิมพ์ที่สามารถกลับมาอ่านทวนซ้ำได้ ดังนั้นในการเขียนข่าวโทรทัศน์ก็ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของสื่อประเภทโทรทัศน์ดังที่กล่าวมาแล้วด้วย ดังนี้

1. ใช้ถ้อยคำสนทนา เช่นเดียวกับการเขียนข่าววิทยุที่ใช้ประโยคสั้น กระชับ และเข้าใจง่าย ไม่ใช้ภาษาเขียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ไม่ต้องตีความหรือแปลความซับซ้อน
2. ใช้ประโยคที่สั้น กระชับ เข้าใจง่าย และเป็นกันเอง เนื่องจากข่าวโทรทัศน์มีภาพเป็นตัวเล่าเรื่องอยู่แล้ว ดังนั้นผู้สื่อข่าวโทรทัศน์จึงไม่จำเป็นต้องบรรยายเหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่แล้วในภาพ นอกจากนี้ความสนใจของผู้ชมก็มักจะเกิดขึ้นในช่วงสั้นๆ และสามารถชมได้ครั้งเดียวแล้วผ่านไป ดังนั้นการใช้ประโยคที่สั้น กระชับ เข้าใจง่ายจะช่วยให้ผู้ชมเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและติดตามชมข่าวต่างๆ ไปจนจบโดยใช้เวลาอันสั้น
3. ถ้ามีข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวที่ไม่สามารถบรรยายในขณะที่มีภาพข่าว ให้อ่านในตอนต้นหรือตอนท้ายของข่าว
4. ต้องคงข้อเท็จจริงไว้ครบถ้วนแม้ว่าจะใช้ประโยคที่สั้นๆ และอย่าเขียนคำบรรยายให้ยาวกว่าภาพยนตร์ หรือ VTR บทข่าวที่ดีที่สุดคือบทที่ใช้คำบรรยายน้อยที่สุด

5. การเขียนไม่เขียนแบบหนังสือพิมพ์ ที่ในวรรคนำ หรือ Lead จะบอกรายละเอียด Who What When Where Why และ How เข้าไปด้วย เพราะลักษณะเช่นนี้จะทำให้ผู้ชมสับสน และทำให้การนำเสนอข่าวไม่น่าสนใจเพราะวรรคนำโทรทัศน์ที่ดีจะต้องดึงความสนใจของผู้ชมด้วยข้อความที่สั้นๆแต่น่าสนใจ

6. วิธีการเขียนมักเป็นแบบ Who did what to whom และบางครั้งก็เริ่มต้นด้วย Where และ When

7. ข่าวที่เหมาะสมจะนำเสนอเป็นข่าวโทรทัศน์ควรเป็นข่าวที่มีการกระทำ (Action) โดยเฉพาะ Action in violence เช่น ข่าวการประท้วง ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวอาชญากรรม หรือข่าวกีฬา เป็นต้น ไม่เหมาะที่จะเสนอข่าวที่ต้องการการอธิบายรายละเอียดมากนัก เช่น ข่าวเศรษฐกิจที่มีรายละเอียดเชิงวิชาการ หรือตัวเลขมาก

8. การเปิดเสียงเหตุการณ์จริง เช่น เสียงไฟปะทุ เสียงปืน เสียงคนหวีดร้อง พร้อมกับเหตุการณ์จะทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกใกล้ชิดกับเหตุการณ์มากขึ้น

9. ถ้าภาพไม่ได้บอกอะไรเลยอย่าอธิบายหรือบรรยายมาก เพราะผู้ชมไม่สามารถมองเห็นหรือได้ยินด้วยตัวเอง

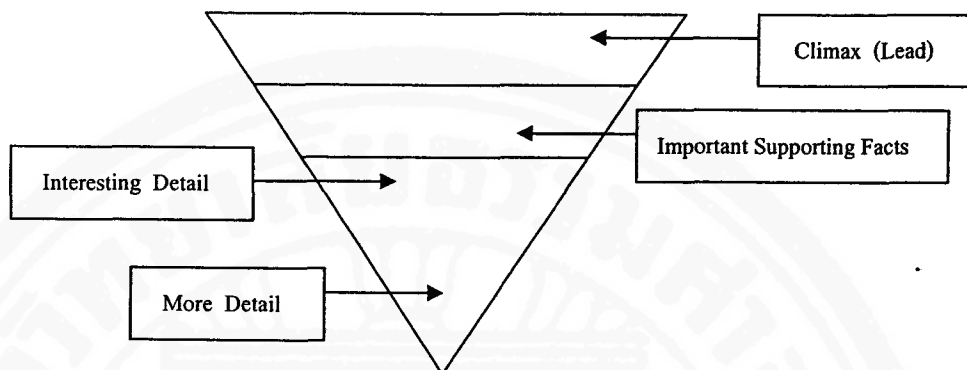
10. แบบของบทข่าว จะต้องระบุชื่อข่าว ความยาวของข่าว วัน เดือน ปี และรายละเอียดที่จำเป็น โดยจะแบ่งรูปแบบของบทเป็น 2 ส่วน คือ ภาพและเสียง

รูปแบบการเขียนข่าวโทรทัศน์

การเขียนข่าวโทรทัศน์เป็นการเล่าและแสดงภาพเหตุการณ์ในเวลาเดียวกัน (Story Telling and Visual) ดังนั้นผู้สื่อข่าวและช่างภาพจะต้องทำงานประสานกันว่าแต่ละข่าวนั้นควรจะมีรายละเอียดอะไรและควรถ่ายภาพอะไร โดยทั่วไปข่าวโทรทัศน์ประกอบด้วยความนำและรายละเอียดของข่าว แต่บางแห่งหัวข้อข่าวและความนำอาจจะเป็นอันเดียวกัน แล้วขึ้นรายละเอียดของข่าวเพื่อการประหยัดเวลา ซึ่งการเขียนข่าวโทรทัศน์ส่วนมากจะใช้รูปแบบการเขียนแบบปิรามิดหัวกลับ

Inverted Pyramid หรือ การเขียนข่าวแบบปิรามิดหัวกลับ คือ การเขียนข่าวโดยลำดับเรื่องตามความสำคัญของเหตุการณ์ ซึ่งส่วนท้ายที่สุดจะเป็นส่วนที่มีความสำคัญน้อยหรือเป็นรายละเอียดปลีกย่อยที่อาจไม่มีความสำคัญในเชิงคุณค่าของความเป็นข่าว การเขียนแบบนี้ความสำคัญของข่าวอยู่ในย่อหน้าแรก ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาของข่าวได้อย่างรวดเร็ว เกิดความเข้าใจว่ามีเหตุการณ์อะไรขึ้นบ้างโดยไม่ต้องอ่านเนื้อหาข่าวทั้งหมด และยังมีประโยชน์ในระหว่างนำข่าวออกอากาศในกรณีที่เกิดปัญหาเวลาไม่พอ เนื่องจากผู้ประกาศจะสามารถตัดย่อหน้าท้ายซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญน้อยที่สุดออกไปได้ทันทีโดยไม่ทำให้ประเด็นหลักของข่าวเสียไป ซึ่งการเขียนข่าวแบบปิรามิดหัวกลับนี้เป็นรูปแบบที่ใช้กับการเขียนข่าวโดยทั่วไป

ความนำข่าวโทรทัศน์ มักจะเป็นความนำแบบสรุปเรื่อง (Summary Lead) คือ มักจะตอบคำถาม 5 W + 1 H คือ Who, What, When, Where, Why หรือ How โดยนำเอาประเด็นที่สำคัญขึ้นก่อน ส่วนเนื้อข่าวนั้นลำดับตามข้อเท็จจริงที่สำคัญมากที่สุด แล้วเรียงลำดับ ไปจนจบข่าว

โดยสรุปแล้วหลักการทั่วไปของการคัดเลือกประเด็นข่าวนั้น ผู้สื่อข่าวจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบของข่าว ได้แก่ ความรวดเร็วจับไวทันต่อเหตุการณ์ ความใกล้ชิด ความโดดเด่น ความแปลกหรือความผิดปกติ ความน่าสนใจของมนุษย์ ความขัดแย้ง การส่งผลกระทบต่อวงกว้าง ความสงสัยหรือเงื่อนงำ ความเจริญก้าวหน้า และเรื่องที่เกี่ยวข้องเพศ ซึ่งข่าวที่มีองค์ประกอบดังนี้มักจะเป็นที่สนใจของผู้ชมมาก แต่ทั้งนี้ก็ต้องพิจารณาถึงปัจจัยอื่นๆประกอบด้วย เช่น ความสนใจของกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย จำนวนของข่าวในแต่ละวัน ปรัชญาของสื่อ และความเป็นเจ้าของสื่อ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีผลต่อการคัดเลือกประเด็นข่าวทั้งสิ้น

ในส่วนของการเขียนข่าวโทรทัศน์นั้นต้องเริ่มจากการจับประเด็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และทำไม แล้วนำมาเรียบเรียงแบบพีรามิดหัวกลับ ด้วยการนำประเด็นที่สำคัญที่สุดขึ้นต้นก่อน แล้วจึงเขียนขยายความเรียงลำดับจากที่มีความสำคัญมากที่สุดไปจนถึงประเด็นที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ซึ่งการเขียนข่าวแบบพีรามิดหัวกลับนี้เป็นการเขียนที่เหมาะสมกับการรายงานโทรทัศน์ เนื่องจากในการดูโทรทัศน์ผู้ชมจะไม่ได้มีสมาธิจดจ่อมากเหมือนการอ่านหนังสือพิมพ์ ดังนั้นข่าวโทรทัศน์จะต้องทำให้ผู้ชมทราบรายละเอียดของข่าวได้อย่างรวดเร็ว ด้วยการนำเสนอประเด็นสำคัญๆขึ้นต้นก่อน หากต้องการอธิบายเพิ่มเติมจึงจะนำข้อมูลส่วนเพิ่มมาต่อท้าย นอกจากนี้ในการนำข่าวออกอากาศในบางครั้งอาจเกิดปัญหาเวลาออกอากาศไม่เพียงพอ ซึ่งการเขียนข่าวแบบพีรามิดหัวกลับจะช่วยให้ผู้ประกาศตัดเนื้อความตอนท้ายของข่าวที่เป็นข้อมูลส่วนเสริมทิ้งได้ โดยไม่ทำให้ประเด็นหลักของข่าวเสียไป นอกจากนี้ในการเขียนข่าวโทรทัศน์ก็มีหลักสำคัญที่ต้องคำนึงถึงก็คือการใช้ภาพเป็นตัวดำเนินเรื่องแทนที่จะใช้คำบรรยายมากๆ ซึ่งเป็นข้อแตกต่างจากข่าวนั่งหนังสือพิมพ์ และในการเขียนข่าวให้มีคุณภาพนั้นก็ต้องคำนึงถึง ความถูกต้อง ความสมดุล ความเป็นกลาง ความกระชับรัดกุม ความเข้าใจง่าย และต้องเสนอให้รวดเร็วจับไวทันต่อเหตุการณ์ด้วย ซึ่งข่าวภูมิภาคก็เช่นเดียวกันที่ไว้รูปแบบการนำเสนอตามหลักการรายงานข่าวที่กล่าวถึงข้างต้น